

Bernhard kendisini anlatıyor

"Hakikatin İzinde", Thomas Bernhard'ın yaptığı konuşmalardan, mektuplarından, edebiyat ve kurmaca dışındaki alanlara dair yazılarından oluşan bir **kitap**.

KAAN EGEMEN

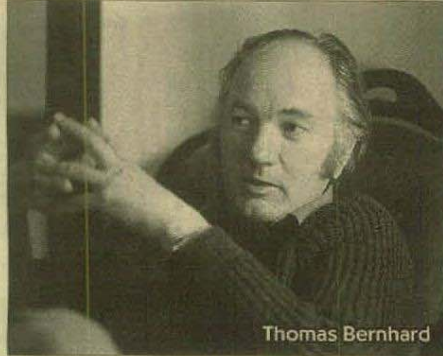
Ömrünün tamamını kendisini arayıp bulmaya ve gerçekleştirilmeye harcayan; ailesi, ülkesi ve etrafıyla sağlam kavgalara girişen Thomas Bernhard, yarattığı huysuz adam imajıyla birlikte oldukça dürüstü.

Bernhard'ın yazdıklarının yanında okurlarla ve diğer yazarlarla kurduğu iletişim de yine kendisini ortaya koymasına dayanıyordu. Hakikatin İzinde; Bernhard'ın edebiyat yazılarından, mektuplarından, edebiyat dışındaki alanlara bakışından ve hayatı algılayışını yansıtan cümlelerden oluşuyor. Kısacası yazar, bir kez daha kendisini olabildiğince açık şekilde okura sunuyor. Bernhard'ın yaşamı, hatırlama ve hesaplaşma üzerine kuruluydu; Hakikatin İzinde isimli kitabında yine bununla karşılaşırız. Yazar, kendisinde yeri olan kalemeleri ve olayları masaya yatırırken sözü Salzburg'a getiriyor bazen; kentin **sanatsal** damarlarında gezinip geçmişini anımsıyor.

Bernhard, seslendiği genç yazarlara yaşayacakları umutsuzluklardan, bedenlerinin ve ruhlarının vatansızlığından beslenmeleri öğüdünü de veriyor. Onlara baktığında bir yazarın girmemesi gereken hemen her yola saptıklarını görünce dertleniyor: Kalemeye aldıklarını sıkıcı bulurken dillerine "uydurma" deyip bekledikleri avansların onları yok edeceğini ve hiçbirinin bir Lorca, Benn, Péguy ve Whitman olamayacağını ekliyor. Kendisini anlatırken Bernhard'ın evrenselliği gözden kaçırılması da dikkat çekti her zaman; Hakikatin İzinde'de buna dair bir nüve, "Benim anavatanım dünya tarihidir" cümlesiyle karşımıza çıkarken yazar bunu şöyle tamamlıyor: "Var oluşumuzun saf bir korkma hâli olması gerekirdi ama o ancak acınacak durumda."

"VAHŞİ BİR SAVAŞÇI"

Kitap, daima berrak bir zihnin peşinde koştuğunu ve kendisini geliştirmeye uğraşırken yazan ve konuşan Bernhard'ı aynı anda karşımıza çıkarıyor. Yaptığı konuşmalarda, bekleneni dillendirir gibi görünmesine rağmen tahminlerin ötesine

Thomas Bernhard

taşan ve hiç umulmadık cümleler kuran yazar, "her şeyin bir yanlış anlamdan ibaret olduğunu" belirtiyor. Diğer bir ifadeyle yazarken olduğu gibi konuşmaları sırasında da bir başkaldırı gerçekleştiriyor. Bernhard, yazamaya çağı şeyler hakkında

konuşmazken kurmaca eserleri dışında özünü arı biçimde ortaya koyduğu cümleler yardımıyla insanlara temas ediyor. "Dünya zaten yalan, yanlış ve çarpıtmalardan ibaret" cümlesiyle hislerini düşünceyle destekleyişine bir örnek veriyor.

Hakikatin İzinde'nin bir başka özelliği, **kitaplarının** oluşum süreçlerini yazarın cümleleriyle okurun önüne getirmesi. Dile tutkun Bernhard, eserlerine ilişkin boşlukları doldururken nasıl yaşadığını ve hayatını devam ettirirken **kitaplarını** nasıl yazdığını anlatıyor kendisiyle yapılan söyleşilerde. Bununla beraber, insanlardan uzak düştüğü kadar onlara yakın duran; dünyayı düzeltmenin çılgınlık olduğunu düşünen bir Bernhard bu. Belki de bu yüzden "kağıt üzerinde birilerini öldürebilirim" diyor.

"Vahşi bir savaşçı olduğunu", daha iyi yazmak ve kendisini iyileştirmek istediğini, daha iyi olmak için "git gide ürpermesi; korkması ve kötülüğün karanlığına daha çok kapılması" gerektiğini belirten de aynı Bernhard. Kendisini anlatmaya çalışır veya zırlarını havalandırıp içindeki canavarı ortaya çıkaran insanı anlamaya uğraşırken müziğin, Bernhard'ın hayatında en az yazı kadar yer kapladığını görüyoruz. Müzik ve yazı bağlantısını "başkalarının seslerle yaptığını ben de sözcüklerle yapıyorum" diyerek kuran ve "skandal bir yazar olmadığımı" söyleyen Bernhard, "her şeyin sonunun mezarlık olduğunun" da bilincinde. Yazara göre, yaşam gibi **sanatını** icra etmenin gelip dayandığı nokta tam da bu.

Hakikatin İzinde, yazarın zihnindeki gibi dağınıklık içinde bir düzen barındırıyor. Kısacası Bernhard **kitaptaki** metinlerde; hayata, **sanata** ve olup bitenlere değinirken ironisi, aksiliği ve samimiyetinden taviz vermeden kendisini anlatıyor. ■

Hakikatin İzinde / Thomas Bernhard / Çeviren: M. Sami Türk / **Yapı Kredi Yayınları** / 284 s.